

ELŐFIZETÉSI ARAK:

A kiadóhivatalban átvéve:	
Egész évre.....	16 kor.
Negyedévre.....	4 „
Helyben házhoz hozva:	
Egész évre.....	20 kor.
Negyedévre.....	5 „
Vidékre postán szállítva:	
Egész évre.....	24 kor.
Negyedévre.....	6 „

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP

Megjelenik minden nap a hétfő és ünnep utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Nagyvárad, Apáczai-utca 3.

Asszerkesztőség kéziratok visszaadásán vagy megőrzésére nem vállalkozik.

Előfizetések és hirdetések a kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 8 fillér.

Kertváros a szőlőhegyen.

— Két közlemény. —

Írta **Dr Molnár Imre.**

A Rimanóczy-féle kert város törvényhatósági tárgyalása alkalmával elfogadtam a tervezetet, mert a létező nagy lakásnyerésére a leggyorsabb módokat itéltem. Magát a tervet azonban sem a lakások olcsósága, sem a kert város fogalmához kapcsolt igények szempontjából kielégítőnek nem találhattam. A tervezett 3—4 szobás házak 14—16 ezer koronával egyenként, meghaladják a középosztályúak túlnyomó többségének teljesítő képességét a lakás szükséglet kielégíthetése tekintetében. A kertváros fogalmához kapcsolt igényeket pedig az 5—6 száz m² méteres háztelkek épen nem fedik. Ezek a házak lehetnek szebbek, modernebbül kiépítettek, mint a belváros igen sok épülete, de olcsóság és telek tekintetében azoktól alig fognak különbözni.

Ezen okból vettem fel a lakásnyerés mérséklésére, a nagyobb telkeken felépíthető olcsó lakások lehetővé tételére, a szőlőhegynek kertvárossá leendő alakítását. Telekbőség és az azzal járó olcsóság nélkül ez a cél csak a nagy vagyonnak marad kiváltsága. Évek óta tervezük a tisztviselői telep létesítését és alig fogunk találni kielégítő megoldást; mert hát a házaknak első sorban olcsóknak kell lenniök. Beltelkeken pedig a telek drágasága magasra emeli az épület költségeit; azt pedig, hogy az állam vagy a város a drága telket olcsó árban juttassa a tisztviselőknak, alig lehetne indokolni sem a honpolgárok egyenlősége elvével össze nem lenne egyeztethető. Ha tehát mégis egészséges, olcsó lakások létesítésére törekszünk, azt csak úgy szabad megoldanunk, hogy tisztviselőnek és magánpolgárnak egyenlően lehetővé tegyük az abban való részesedést. Az egészséges, a nagy erkölcsi előnyöket biztosító és mégis olcsó családi lakások szerintem Nagyváradon a legtermészetesebben a szőlőhegyen, Nagyvárad e gyümölcskertjében lehetségesek. Nagyváradnak

közvetlenül a várost határoló mintegy 2000 k. hold szőlő területe van; a legtávolabb fekvő részek alig 3 kilométernyire a várostól. E szőlő területek legalább egynegyed része 4—500 kat. hold telepítésre teljesen alkalmas; mérsékelt emelkedés mellett nagy sík területek bőven találhatóak. Ma a szőlőterület értéke az egy kilométert meghaladó távolságokban holdankint 600 egész 1000 frtra tehető. Ha a nagyobb kereslet hatása alatt már emelkedik is, még mindig négyzetölként egy frtjával beszerezhető akár száz holdakra menő terület. Ezer frtért már kertvárosi háznak teljesen megfelelő területen építhet bárki házat s ha arra mérsékelt igényekkel 3—4 szobás lakást építtet, 4—5 ezer frtért boldogító családi otthont szerezhet magának. Telik ebből a területből a háztelken kívül bőségesen baromfiudvarra, virágkertre, szőlő és gyümölcsösre egyaránt.

Van még Váradon elég beépítetlen telek, — fogják mondani sokan; ámde e telek drágák. Hogy e beltelkek nem olcsók az természetes: mert e telek tulajdonosai az ő közelségüket a város központjához drágán fizetetik meg. És már most minél több ember lesz kénytelen foglalkozásánál fogva keresni e központi közelségeket, annál merészebben fognak emelkedni e telek árai, kivált ha a telekspekuláció évtizedekre előre jár az objektumok megszerzésével.

Ez egy természetes, bár sok tekintetben igazságtalan folyamat; mert a telek értékemelésében az illető tulajdonosoknak vajmi kevés érdemük van, hisz ez a város összes polgárai soha nem szünetelő munkásságának az eredménye. Ez ellen nincs más védekezés, minthogy az örökké emelkedő irányzatot mérsékeljük, megszabadítván a város polgárságának nagyobb tömegeit, a központi feltétlen közelség e kényszerítő hatásától s megmentjük őket a telekuzsorsoktól.

Ez pedig a távolság időrabló hatásának megszüntetése által lehetséges, amit a mai technikai haladás igyekszik az emberiség javára kieszközölni.

Ha ennek segítségével időszakonként

megnyitjuk azokat a kellemes helyeket, melyeken legalább azok, kik üzleti telepükhöz állandóan köve nincsennek s ilyenek Váradon is — családokat véve — ezer számra vannak, úgy legalább ezek boldog családi otthont létesíthetnek. Igaz, hogy ilyen új területek megnyitása hátráltatni fogja a városi telkek beépítését, talán leszállítja rövid időre a telekárakat és házbérekét; de hát ettől az úgy is amerikaiasnak mondható fejlődés mellett legalább nagy arányokban nincs mit tartani. És ha mégis bekövetkeznek értékcsökkenés bent, szemben áll vele az értékemelés kint. Mindkét érték a város polgáraié. A városi épületek ezen esetleges rövid idejű értékcsökkenése azokat fogja érinteni, kiket — sokszor igazságtalanul — szivtelen háziuraknak és még szivtelenebb tőketulajdonosoknak neveznek s az esetleges házbérecsökkenés a város túlnyomó többségének a lakóknak, tehát a közfelfogás szerint a gyengébbeknek a gyámolítására inkább ráutaltaknak fog esni.

Ellene szól e terjeszkedésnek a város igazgatásának nehézkessé tétele, költségesebbé válása. Ez igaz, de itt oly terjeszkedésről van szó, mely a fejlődés folyamán magától is lassabban érvényesül. Egy emberöltő előtt a »pajta« szó jellemezte a nagyvárad szőlők jelentőségét, ma mind sűrűbben értékes villákkal találkozunk. Husz évvel ezelőtt a kint lakó uri családokat újjainkon megszámlálhattuk, ma a kint lakó uri családokat száz számra becsülhetjük.

Ezt a természet parancsolta fejlődést nincs hatalom, amely megakaszthatná; de a város közönségének jóakaratu támogatása már e nemzedéknek megszerzheti azt, amit támogatás híján csak későbbi nemzedékek érhetnek el.

A mai állapotok a hegyen, dacára a tagadhatatlan haladásnak, nem kielégítők. E mérhetlen kincs, melyért más városok milliókat áldoznának, nincs kellően kiaknázva s ez közgazdasági kérdések iránti elfogultságunknak és sokban hanyagságunknak szomorú bizonyítéka.

Ehatalmas arányokban fejlődő város, mintha nem is birna tudomással szuny-

Virág jelmezestélyre

kéretik a felvételek
bejelentése.

DAJKOVITS

művészi tényképészete. Sas-palota.
Külön öltözőhelyiség.

nyadó kincséről. Ez a 60 ezer agilis, leleményes ember, amely minden haladási mozzanatot kiálló szilajsággal és sokszor kiméletlen hévvel karol fel, úgy látszik nem akarja felismerni anyagi és kulturális haladásának ezt a legbiztosabb talapatát; mert különben már régen paradicsommá változtatta volna e birtokát.

Hát jogosult-e az és nem bizonyos hanyagság folyamánya-e, hogy a XX. században 60 ezer emberből csak mintegy 600 család, tehát a város népességének csak néhány százaléka birtokolja a város közvetlen közelében levő e 2000 holdat s még ezekből is egyesek kezében 50—100 holdas területek vannak. E városnak hány intelligens polgártól hallottam a csodálkozás kifejezését, midőn valamely véletlen folytán kijutott a hegyre, hogy Várad e szépségéről ez igazi nagy kincséről fogalma sem volt.

Hány váradi ember beszél nagyobb tudással akár a Kordillerák, a Pampások akár Ázsia és Afrika csodás hegyeiről mint saját Isten adta kincséről a váradi hegyről.

Nem a hegyi birtokosok vagyoni gyarapodásáról, jólétéről van itt szó, ámbar ez is megérdemlené a város meleg érdeklődését; de szó van itt Várad egész polgárságáról, akár birtokos az illető akár nem, a jelen és jövő nemzedékről egyaránt. A hegyi birtok érték emelkedése biztosítéka iparosaink, kereskedőink jólétének, üdve és reménye a szegény és anyagi gondokkal küzdő munkás osztálynak. Hisz ez utóbbiak jóléte csak a vagyoni megerősödés arányában fokozható. Tehetetlen birtokosok csak nyomor-

ral küzdő, elégedetlen munkás népet képesek eltartani.

De amidőn én szót emelek a szőlő-hegynek kertvárossá leendő fejlesztése érdekében, teszem ezt nem annyira az elérhető anyagi előnyök szempontjából, mint inkább azon társadalmi, közegészségügyi, erkölcsi és ideális nagy szempontok tekintetéből, amelyek e birtokkal és annak helyes irányban való felhasználásával össze vannak fűzve.

A pártok állásfoglalása.

Khuen-Héderváry gróf tárgyalásai az alkotmánypárttal úgy látszik eredményre vezetnek. Erre vall nemcsak a *Pester Lloyd* és a *Budapesti Hírlap* tegnapi közleménye, hanem különösen *Andrássynak* az a nyilatkozata a pártközi konferencián, hogy pártja a bizalmatlansági kérdésben még nem foglalt állást. Ez nagy jelentőségű lenne az új miniszterelnökre, sőt az országra is, mert ez esetben *Khuen-Héderváry* kormányzása — feltéve, hogy új választás vagy pártalakulás után iparkodik többséget szerezni — parlamentárisává válik.

Ezzel szemben a függetlenségi pártok egyesülése nem halad; sőt, mivel az indemnitás kérdésében sem tud a két párt megegyezni, alig is lesz belőle egyhamar valami. Mint értesülünk a miniszterelnök a néppárt elnökével gróf Zichy Aladárral is fog tárgyalni. A gróf azonban most családjával együtt Tatra-Lomnicon üdül s onnan valószínűleg csak szombaton tér vissza s így a tárgyalások későbbre maradnak.

A politika ezen újabb eseményeiről tudósításunk a következő:

A függetlenségi vezetők értekezlete.

Délelőtt féltizenegy órakor kezdődött a képviselőház elnöki termében a függetlenségi pártok vezéreinek értekezlete, amelynek az a célja, hogy a függetlenségi tábor egységes eljárását megállapítsa a *Khuen* kormánnyal szemben. Az értekezleten résztvettek Gál Sándor elnöke alatt a függetlenségi és 48-as párt részéről *Justh Gyula*, *Holló Lajos* és gróf *Battthyány Tivadar* a 48-as függetlenségi Kossuth-párt részéről *Kossuth Ferenc*, gr. *Apponyi Albert*, *Tóth János* és gróf *Bethlen István* és a függetlenségi és 48-as balpárt részéről *Csepány Géza*, *Farkas-házy Zsigmond* és *Nagy György*.

Az értekezlet ideje alatt, amelyen több képviselő mit hallgató vett részt, kiszivárgott hogy *Kossuth* *Ferenc* azzal a szándékkal jött hogy sem szövetkezni, sem kooperálni nem akar. Neki az az álláspontja, hogy az indemnitást meg kell szavazni, de azzal a határozott kijelentéssel, hogy csak választási célokra szavazzák meg. Ettől függetlenül *Kossuth* helyesli a bizalmatlansági szavazatot, amelytől azt várja hogy a képviselőháznak azonnali feloszlását fogja eredményezni.

Az értekezlet tartama alatt előbb *Molnár János*, majd *Rakovszky István* nyitottak be az elnökhöz, de csakhamar eltávoztak.

A pártközi konferencia.

A függetlenségi vezetők értekezlete után tizenkét órakor megkezdődött a pártközi konferencia, amelyen az összes parlamenti pártok képviselve voltak.

A pártközi értekezletben az egyes pártok és a pártokon kívüli képviselők részéről a következők kaptak meghívást: A Kossuth párt részé-

„TISZÁNTÚL” TÁRCZÁJA.

A szerencsés ember.

Irta: Tóth Béla.

Már a régi rómaiak is tisztában voltak azzal, hogy az égi hatalmasságok között *Fortuna* istenasszony a legszerencsésebb. Évek hosszú során keresztül következetesen el tudja kerülni, hogy meg ne látogassa azokat, akik minden nap reménykedve várják s makacsul nyomában van minden lépésével annak, akit kegyesen kiválasztani méltóztatott. Sokszor meg valójában üldözi is a kegyeltjeit és annyira elhalmozza őket a szerencse ezer féle áldásával, hogy akár hányan szinte már menekülni szeretnének előle.

Ilyen szerencsés ember volt *Tihanyi Pál*, a vármegye irigyelt aljegyzője is. Az ismerősei meg a barátai nem győzték csodálni, hogy azt az embert mennyire üldözi a szerencse. Azt állították, hogy az egész életére melléje szegődött *Fortuna* istenasszony, mert bizonyára meghódította őt is azzal a hetykére pödörített szép szőke bajuszával, mint ahogy a megyebeli asszonyok és leányok szívét bevette.

Mert *Tihanyi Pál* nemcsak szerencsés, de

egyuttal szép ember is volt. Igaz, hogy sokan már magát a szépséget is szerencsének tartják. Daliás természetű, életerős vidám kedélyű fiatal embernek ismerte mindenki és meg volt róla győződve az egész vármegye, hogy a főispáné is hozzá adná minden háborzás nélkül a három leányát is, ha megkérné őket.

De hát *Pál* egyelőre nem sokat gondolt a házasságra. Tudta, hogy csak gyenge rózsalánc az, amelylyel az oltár előtt a felesége oldalához kötik, de hát az ő eszményi szabadságról lelkesülő ifjui természete még a rózsaláncától is utózott. Ha szóba hozták előtte, hogy mért nem néz már asszony után, mindig tudott valami ügyet kibuvót találni, amivel a lányos mamák rövid ideig beérték s csak maguk között tárgyalták tovább, hogy ki volna leginkább *Tihanyi Pál* urhoz való.

Tihanyi Pál ur még mindezzel nem sokat törődött, csak élete vigan napjait, mintha érezte volna, hogy nem sok ideje van már hátra, mert előbb utóbb be fog következni az, amiről pedig eddig hallani sem akart — érezte, hogy nem sokára utol fogja érni őt is a fiatal emberek sorsa, — meg kell házasodnia.

Előinté igyekezett szabadulni ettől a rémes gondolattól, de később mégis megbarátkozott vele. Napról-napra jobban foglalkoztatták a házasságot csábító boldogságot ígérő gondolatai,

s utóljára végképpen elhatározta, hogy megnősül. Azzal már tökéletesen tisztában volt, hogy kit fog elvenni, csak azt nem tudta még egész bizonyossággal, hogy személyesen jelentse-e be eme szándékát az ő szive tündére édesapjának, vagy pedig a barátai közül bizzon meg vala it, hogy helyette ezt az ügyet elintézzze. Végtere is ez utóbbi kényelmesebb módot választotta és elhatározta, hogy még a délután folyamán megkéríti azt a leányt, akit ő legkedvesebbnek talált.

Előre mosolygott magában, hogy milyen nagy meglepetést fog majd kelteni a lányos háznál, ha a kérője kijelenti, hogy *Tihanyi Pál* feleségül akarja venni a szép *Jolánkát*. Talán majd el sem hiszik neki, hogy komolyan beszél és csak tréfának gondolják az egészet. Mert hát különös helyzet is ez az övé. Csak alig beszélt még háromszor azzal a leánnyal és már is feleségül akarja venni. Pedig még csak célzást sem tett rá egy szóval sem előtte, hogy szereti. Voltaképpen akkor talán még nem is volt annyira szerelmes belé, mikor utóljára látta, csak azóta szerette meg annyira, hogy olyan sokszor gondolt rá a múlt heti megyebál óta.

Egy pillanatra megvillant agyában a gondolat, hogy hátha nem megy hozzá az a leány, de amint a tükörbe tekintett, meglepéssel konstátálta, hogy az kész lehetlenség. Aztán

Nagy alkalmi kiállítás! Megérkeztek az összes ujévi szebbnél-szebb gyermekjátékok, ajándék- és disztárgyak, melyek már kivannak állítva a vevő közönség megtekintésére. A mai naptól kezdve az alkalmi vásár megkezdődött. Az idén különös olcsó árakat élvez a vevőközönség.

Friss és Társánál

Korona és fillér-bazar, Nagyvárad.

Rákóczi-ut.

Telefon 130.

Telefon 130.

ről Kossuth Ferenc, Apponyi Albert gróf és Tóth János, a Justh párt részéről Justh Gyula, Batthyány Tivadar gróf és Holló Lajos, az alkotmánypárt részéről Andrássy Gyula gróf, Széll Kálmán és Nagy Ferenc, a néppárt részéről, Rakovszky István és Molnár János a balpárt részéről, Szappanos István, Bahocsay Sándor és Csépnán Géza, a demokraták részéről Vázsonyi Vilmos és Bródy Ernő, a horvátok részéről Medakovic Bogdán, a nemzetiségek részéről Mihályi Tivadar és a pártoaktivitiek részéről Bánffy Dezso báró és Eötvös Károly. Holló nem vett részt az értekezleten. Mihályi Tivadar táviratban mentette ki magát, mire az elnök helyette Lukács Lászlót és Hodasa Milánt hívta meg. A horvátok részéről Medakovic sem jelent meg. Az elnök meg fogja hívni a szocialista Mezői Vilmost is.

A konferenciáról Justh Gyula és gróf Batthyány Tivadar eltávoztak, miután Andrássy Gyula gróf kijelentette, hogy a bizalmatlansági kérdésben még nem foglalt állást a pártja. Ilyenformán egységes határozatot nem hozhattak.

Az *indemnitás* kérdésében sem tudtak meggyezésre jutni, mert Kossuth és pártja a mellett volt, hogy a javaslatot utasítsák a bizottsághoz, Justhnak és híveinek pedig ezzel szemben az volt az álláspontja, hogy a javaslatot a bizottsághoz sem lehet utasítani. Mindezek a kérdések a hétfői képviselőházi ülésen okvetlenül elhatározást nyernek. Egyes taktikai kérdések megállapítása céljából holnap még egyszer fognak tanácskozni.

A miniszterelnök Széll Kálmánál.

A Magyar Távirati Iroda jelenti: Gróf Khuen-Héderváry Károly miniszterelnök ma délelőtt folytatta látogatásait az egyes parlamenti pártok vezéréivel. Tíz órakor fölkereste a Jelzálog-Hitelbankban Széll Kálmánt az alkot-

mány-párt elnökét és vele mintegy másfél óra hosszáig tanácskozott. Onnan Khuen-Héderváry gróf a miniszterelnökségi palotába hajtott vissza, ahol már várta őt Rauck Pál báró horvát bán. A miniszterelnök csak rövid ideig tanácskozott a horvát bánal, mert háromnegyed 12 órára kihallgatásra volt bejelentve József főherceghez, akinek új miniszterelnöki minőségében mutatkozott be.

Az igazság és az ő minisztere,

A napilapok csak éppen megemlítették sőt legnagyobb részben teljesen elhallgatták az új igazságügyminiszternek, Székely Ferencnek a hivatali beköszöntő beszédjét. Pedig volt ebben a beszédben oly passzus, a melyet érdemes lett volna nagyobb figyelemre méltatni. Az új igazságügyminiszter kiterjeszkedett a sajtójog reformjára is, melyet elődje, Polányi Géza vett munkába, de amely Günther idejében szerencsésen elaludt. Székely erről a következőkben nyilatkozott:

»Ha idők jut, ez a reform csak szabadelvű irányban lesz keresztülvihető. Addig is, a míg a törvényhozás valamit tehet ebben az irányban, az *ohajom* az, hogy ebben a tekintetben bizonyos szabadság kapjon tért, miután olyan küzdelmek előtt állunk s olyan társadalmi mozgalmak fognak következni, a melyeknél nagyon jó, hogyha mindig tudjuk, mindig látjuk, hogy ki mit és hogyan akar, mert ezekből a vitákból, ezekből a küzdelmekből fog kialakulni az igazság.«

Ezek mögött a rejtelmese hangzó szavak mögött lappang valami, amit nem nehéz kitálatni. A páholytestvér ur, aki most egyszerre két fontos tárcát, az igazságügyit és a vallásügyit is látja el jobb jelenlévő hiányában, »bizonyos szabadságnak« akar tért adni. Szerinte tehát ma nincs sajtószabadság, ma, amikor

a tisztességtelen sajtóval szemben sem az egyéni becsület, sem a családi szentély, sem a vallás, sem a társadalmi béke, sem a magyarság érdekei kellő védelmet nem találnak. Általános a panasz, nem a sajtószabadság, hanem a sajtószabadság ellen s akkor a miniszter nem a jogos panaszokon akar segíteni, hanem még alkalmat akar adni a mai állapot tágításával újabb és további sérelmekre.

Most lesz hát jó világunk a Luptának, Népszavának, Földbusznak, minden nemzetgyalázó, becsületlétpró nyomtatványának. A méltely, mely eddig csak sötétben lappanghatott, most nyíltan hengeghet az utcán — gondoskodik róla, óvó hatalmával megvédi ügyései beleavatkozásától az »igazság« őre.

Még egy ténykedéssel mutatta ki Székely, aki különben cáfolja, hogy ő szabadkőműves lenne, igazi törekvésűt, szelleműt; ezt már miat ő felségének vallás- és közoktatásügyi minisztere követte el. *Barkóczy bárót* hír szerint elmondítja a középiskolai ügyosztály éléről. Erre az eljárásra nem adhatott ötöt Barkóczy hivatalos működésével; mindenki elismeri, hogy buszóbb, szorgalmasabb, igazságosabb tisztviselője nincs a kultuszminisztériumnak. Van azonban egy büne, amely az új miniszter előtt nagyobb mindennél: hitű katolikus, sőt vezére a budapesti urak Mária kongregációjának. Ezért kell őt skartba tenni, ezért kell az ő fejét od adobni a szabadkőműveseknek, az új éra jelzésül.

Igy fest az igazság, mikor szabadgondolkodó a minisztere. És ez csak a kezdet, mikor még ujonc és ideiglenes szerepében. Szegény igazság, hogy kiforgatnak téged, ha ő nagyváltósága még jobban belekóstol a hatalomba — ha ugyan sokáig türik az efféle kanalizást.

hozza fogott a toilettje rendbeszedéséhez és nemsokára vidáman fűtyörészeve indult el hazulról, csak olyan egykedvűen, mint máskor, mikor kaláberezni ment a kaszinóba.

A legjobb barátjához, egy fiatal jőnevű fiskálishoz igyekezett, úgy gondolkozva, hogy annak ügyis foglalkozása a beszéd, majd elintézi az ezt a kis házi ügyet is. De a fiskális ur nem volt otthon. A szoba leánya azt mondta, hogy már két órákor elment, s bizonyára a kaszinóban van.

Elment hát a kaszinóba. A barátai már mind ott voltak, kiki a maga röld posztós kátyvasztala mellett, a mikor belépett, megkérdezte tőlük:

— Nem láttátok Gézát? A szobaleánya azt mondja, hogy ide jött.

— Még ma nem volt itt — válaszolt a tiszt orvos, aki legközelebb ülve az ajtóhoz, mindenkit látott, aki a kaszinóban megfordult.

Pál ur sietve átment a társalgóba, de az ügyvédet nem találta ott sem. Bizonyosan, valami fontos dolga lehet, gondolta, hát majd mást kér fel helyette. Oda állt a barátai közé, akik éppen valami fontos politikai kérdés fölött vitatkoztak s megszólalt.

— Fiuk ma estére isuzok!

— Éljen Tihanyi Pál! — kiáltották erre

egyhanguan a jelenlévők és felkapták vállukra az aljegyzőt.

— Bizonyosan nyertél ugy-e? — faggatta a patikus, akinek feltűrt, hogy Tihanyi Pálnak az utóbbi időben mindig konyakot rendel az orvos — és már meglehetősen összeget tesz ki a számlájára.

— D-hogy nyertem. Megadóztulok.

Még nagyobb éljenzés tört ki erre, kíváncsian tudakolták, ki az a szerencsés, akire a választás esett. Egyszerre elterjedt a hír a kártyaszobában is és a lányos apák tömegesen tördültek be a társalgóba, mert ki tudja, hisz nem alszik az ördög.

A sok unszolásra azután elmondta Pál, hogy ő biz nem néz a pénzre, hanem csakis a szíve szavára hallgatott és az, akit meg akar kérteni, nem más, mint Kemenes Péternek az öreg megyei írónak a leánya, az a gyali szép Jolánka.

Ez a kijelentés szemmel láthatólag lehangolta a jelenlévőket, mert úgy gondolták, hogy a szegény megyei írónak a veje lehet ugyan igen jó fiu, de semmiesetre sem valami előkelő barát. Még hát a lakodalmuk sem lesz bizonyára olyan, hogy valami jól lehetne mulatni rajta.

Akadtak is mindjárt, akik nagyon szerettek volna lebeszélni, de Pál makacsul ragaszkodott elhatározásához. Mikor látták, hogy a

szó mitsem használ, hát belenyugodtak. Pál megkérte a tisztiorvost, hogy menjen el Kemenesékhez és kérje meg a nevében a szép Ilonka kezét.

Az orvos szívesen tett eleget barátja kérésének és úgy beszélték meg, hogy a hírrel ide jöjjön vissza.

Mialatt a kőrő odajárt, persze mindenki csak Tihanyi Pátról beszélt. Emlgették a szerencsését is, de volt aki megjegyezte, hogy ugylátszik már elfordult tőle Fortuna, a kegyes istennő.

Körülbelül másfélóra tájra, mire az orvos visszaérkezett. Vidáman, sziate lelkendezve nyitott be a társalgóba. A nagy örömtől alig tudott szólni.

— Gratulálok Palikám! Te a világ legszerencsésebb embere vagy, az a leány már menyasszony, épen ma kérte meg Géza barátunk. Nem neked való az fiu!

Tihanyi Pál egy pillanatra szótlanul bámult maga elé, aztán valami szörnyen nyiláló fájdalom érezett a szíve tájékán és úgy megtántorodott, hogyha az orvos éppen akkor a vállára nem kapja örömeiben, hát elesik.

— Ez jól sikerült pajtás! — hajtogatta az orvos és körülhordorta Tihanyit a teremben.

— Téged csak nem hagy el a jó sorsod — kiáltották a többiek is — nem hiába a szerencse fia vagy.

Legjobban ajánlható az uri közönségnek ruhabeszerzésre.

MITTEILER EDE

Nagyvárad,
Rákóczi-ut

(Uri kaszinó épület)
Telefon 520.

ANGOL DIVAT FÉRFISZABÓ-CÉG

Szövetek méterenként nálam a legolcsóbb gyári árban szerezhetők be.

mely angol szövetekből a legújabb szabás szerint a legszebb kivitelben készít férfi-öltönyöket s minden e szakba vágó ruhaneműket. — Női esztümöket valódi angol SZÖVETEK nagy választékban.

UJDONSÁGOK.

Tájékoztató.

Január 26. Este 8 órakor a Káth. Kőr házias estélye a Pannóniában.

Kérjük igen tisztelt vidéki olvasóinkat, hogy előfizetéseiket mielőbb megújítani sziveskedjenek, nehogy a lap szétküldésében e miatt akadály történjen.

* **A debrecen—nagyvárad vasut.** A debrecen—nagyvárad vasutnak az lenne a hivatása, hogy a két nagy város között a minál jobb és olcsóbb összeköttetést létesítsen, továbbá egy vasut nélküli nagy vidéket bevonjon a modern forgalom körébe. A vasutra Nagyvárad városa 50 korona értékű részvény jegyzését határozta el. Mint értesülünk, a vasutvonal kiépítéséhez Debrecen városa 80000 koronával járul, törzsrészvények jegyzése által. A belügyminiszter Debrecen város hozzájárulását jóváhagyta. Nagyvárad város részvényjegyzése még a miniszternél van jóváhagyás végett. Az engedélyeseknek az a céljuk, hogy amint a hozzájárulások ügye teljesen rendezve lesz megkezdik a vasut építését.

* **Az utolsó villamos kocsi jelzése.** Eddig a nagyvárad villamos vasut kocsijain nem volt semmiképen jelezve, hogy melyik az utolsó kocs. Ezen a hiányon is segített a villamos vasut igazgatósága s jövőre már jelezve lesz az utolsó kocs, hogy a közönség tájékozva legyen. Az igazgatóság ugyanis átiratban értesítette Nagyvárad város tanácsát, hogy hogy hétfőről, január 24 től kezdve az utolsó forduló terv villamos — minden vonalon — a kocsikon elül és hátul, a fényző lámpákban elhelyezett »Utolsó« felirattal fognak jelezni. Ez a jelzés különösen a várad-velencei vonalon igen szükséges, mert az utolsó kocs csak a reáliskola-utcai kitérőig közlekedik s onnan bevonul a villamos vasut telepére s az utasoknak, akik esetleg Kolozsvári-utca vagy a velencei vasut állomásra vagy megfordítva velencéről a S t, László-tér felé szándékoznak menni, a Nagypiac-téren le kell a villamosról szállaniok s gyalog folytatni az utat.

* **Uj iparvasut a megyében.** Bihar megye területét egyre jobban és jobban hálózják be a különböző iparvasutak. Legújabbban a belényesi járás Méziád községétől kiágazólag fog épülni iparvasut és Belényesben csatlakozik majd a belényes-vaskóhi vicinális vasúthoz. Az új iparvasut közigazgatási bejárását tegnap fogantatosították a megyei és miniszteri kiküldöttek. A bejárás után a tavasz folyamán megkezdik az iparvasut kiépítését.

* **Árvíz a vaskóhi járásban.** A mostani nagy esőzések következtében a hegyi patakok annyira megáradtak, hogy nagyon sok helyen kiléptek m-dreikből s nagy károkat idéztek elő. Különösen az utóbbi három nap esőzései következtében pedig csaknem minden patak a kiöntés előtt áll. Így dacára annak, hogy nem volt hó, az áradások nagyobb mérvűeknek ígérkeznek, mint normális viszonyok között. Tudósítóiak mindentudóan áradásokról tesznek jelentést. Legnagyobb volt ez ideig a vaskóhi áradás. Itt Belezseny és Lunka közsé-

gek határait öntötte el a víz. Csütörtökön ugyanis oly hatalmas zápor volt, hogy a különben jelentéktelen folyókák és patakok kiléptek és víz alá borították az egész vidéket. A lunkai ipartelep szintén víz alá került, úgy hogy itt a telep lakóit ki kellett költöztetni. A víz behatolt a lakóházakba s azokat elborította. A vidék átlag 20 centiméter magas vízzel volt borítva, volt azonban olyan hely is, ahol az egy méter is túlhálad. A vasuti töltést szintén mosta a víz, bár ebben ez idő szerint nagyobb károk nem látszanak. Sokkal nagyobb azonban a kár az őszi vetésekben, amelyeket elmosott a sebesen rohamzó ár. Emberéletben kár nem történt. Nagyobb károkat idézett elő még az árvíz a magyarországi járás Szombatság községében és határában, ahol a Hollód vize kiöntött s a megyei utat járhatatlanná tette. A vetésekben itt is sok kárt okozott a víz. Általában az egész megye területén nagy esőzések vannak s ha ez rövid időre belül meg nem szűnik, az őszi vetések komoly veszély előtt állnak.

* **Az ország gazdasági munkáspénztári díjak kivétele.** Az országos gazdasági munkás- és családsegély pénztárt megillető, az 1900. évi XVI. t.-c. 8. § a alapján a munkaadók által fizetendő nozzájárási díjak összeírásai kivételei lajstromai és főkönyvei a városi számvetőség által érvényesítettévé, ezen kivételek a m. kir. Földművelésügyi miniszter ur 14100—1905 számú körrendeletének 7. § a értelmében folyó évi január 23 től 30 ig 8 napi közszemlére a városi adóhivatal I. kerületére nézve a 21 ik, a II. kerületére nézve a 15 ik, a III. kerületére nézve a 26. számú szobában azzal tétetnek ki, hogy azt az érdekelt munkaadók a hivatalos órák alatt megtekinthetik. Esetleges felebbesések pedig a lajstromok közszemlére kitételére kitézött 8 napi határidő leteletétől számított 15 napon belül a végrehajtási utasítás 8. § a értelmében a városi adóhivatalnál nyújtandók be. Nagyvárad, 1910. évi január hó 19 én. *Lukács Ödön* tanácsos, tb. főjegyző.

* **A rendőrség demontije.** Egyes helyi lapok oly híreket közöltek, hogy iskolás leányokat erkölcstelen szándékkal megtámadott a Tisza Kálmán-téren egy ember s azokat hazáig késsel kergette. A hírekre vonatkozólag özv. dr. *Személy Kálmán* a Tisza Kálmán-téri iskola h. igazgatója *Gerő Ármán* főkapitányhoz a következő átiratot intézte. »Tegnap a lapokban olyan rémhíreket közöltek, hogy az iskolás leányokat az utcákon erkölcstelen szándékkal megtámadják, hogy egy kis leányt késsel kergetett hazáig egy ember stb. Ezek a hírlapi cikkek éppen alkalmasak arra, hogy a tanuló leányainkat és a szülőközönséget hála lra rémítsék, pedig nem is felelnak meg a valóságnak. Egy részeg favágó kergette késsel a feleségét, egy kis elemi iskolás leányka éppen ebben az irányban haladt és szintén futni kezdett a fenyegetett asszonynyal. Ez az egyik nagy eset. A másik 14 én történt, amikor a Tisza Kálmán-téren a polgári iskolai leánykát egy bolond ember megbotránkozta, amitől a tek. Főkapitányunknak jelentést tettem s amelyre vonatkozólag Ön Uram, azonnal intézkedett és talán ezen intézkedéseinek köszönhető, hogy azóta semmi nyugtalanító körülmény nem fordult elő. De éppen ezért, mert meggyőződtem róla, hogy a főkapitányi hivatal milyen buzgósággal kegyelmezik a gyermekeink védelmére: alázatosan kérem a Főkapitány urat, méltóztassék intézkedni arról, hogy a kedélyek megnyugtassanak s hogy afféle iskolásleányokat és szülőközönséget fölzogató híreket a helybeli újságok éppen gyermekvédelmi

szempontból ne közöjenek.« A rendőrkapitányi hivatal ezen megkereséshez azon közleményt fűzi, hogy a rendőrség már kéreke-reítette azt az eszelős csavargót, ki az egyik leánykát rémítette s megfigyelés végett a Bihar megyei közokórházba fogja beutalni.

* **Halálos szerencsétlenség.** Napokkal ezelőtt halálos szerencsétlenség történt a bihari hágóhoz vezető ut mellett épülő vasuti fűtőháznál. A már befejezéshez közeledő viztorony mellől szedték el az állványokat tartó gerendákat a munkások. Az egyik ilyen óriási gerenda megcsapta ifj. *Tógyer István* fiatal munkást, úgy hogy a feje iszonyuan összeroncsolódott. Beszállították a borzalmasan sérült szegény embert a nagyvárad izraelita kórházba, ahol meghalt s már el is temették. A hatóság megindította a vizsgálatot s azt konstata, hogy az építő vállalkozó *Reisinger* céget nem terheli mulasztás. Nagyon különösnek találjuk, hogy ezt a szerencsétlenséget olyan nagy titokzato-sággal kezelte még a rendőrség is és a rendőri sajtóiroda szintén szükségesnek tartotta, hogy mélységesen hallgasson az egész ügyről, holott más apróbb dolgokról hiven megemlékezik. Egy ilyen halálos szerencsétlenség pedig már csak mégis jobban érdekli a nagyközönséget, mint a talált lapát — fanyóllal.

* **A Báró Hirsch egylet jubileuma.** A »Bárá Hirsch Mór« betegsegélyző és temetkezési egyesület nagyvárad fiókja most tölti be működésének 15. évét. Ezt az alkalmat felhasználja az egyesület fiókjának vezetősége, hogy a tagokat egymással közelebb hozza, megismertesse. Ezért ma, szombaton, január hó 22 én a Rimanóczy-szálloda éttermében (Körös oldal) jubilaris estélyt rendez. A társasvacsora kezdete este 8 órakor.

* **Jutalom a talált régiségekért.** Bizonyára eredményes ujtást léptetett életbe a debreceni városi muzeum, melynek igazgatósága, hogy a történelmi vonatkozású régiség találoinak kedvét fokozza és a régiségek ne kallódjanak el elhatározta, hogy mindenkit aki bármiféle régiség tárgyat visz fel a muzeum részére meg fog jutalmazni. E határozatát már érvényre is emelte és több egyet jutalmazott meg a talált régiség tárgyak beszolgáltatásáért. A megjutalmazottak között van *Décsai Sándor* biharudveri lakos is, aki a bonfolalaskori és későbbi időből való bronz és vastárgyakat jutott a debreceni muzeumnak. Igen cölszerű volna, ha ilyen határozatot a mi muzeumuink vezetősége is hozna, így legalább nem idegen muzeumokat támogatának a mi megyei lakóink.

* **Az anyák iskolája e heti előadója.** Nagy László igazgató Budapestről, aki f. hó 22-én, szombat délután fél 5 órakor a város háza dísztermében »A gyermektanulmányozás az iskolában és családban« címmel előadást tart.

* **Temetés.** Az oly korán elhunyt *Sándor* Alsósi tegnap délután 3 órakor helyezték el örök nyugró helyére. A gyászszertásra igen nagy számmal jelentek meg a *Farkas* József műkertész házában az ismerősök és a család tisztelői, hogy a tragikus végű ifjú halála felett részvétüket kifejezzék. A koporsót elárasztotta a sok szép koszorú. A beszentelés és temetést *Halász* Gyula plébános végezte.

* **Iparhatósági megbizottak választása.** Az 1884. XVII. t.-c. 167. és következő §§ ai, valamint » volt földművelés ipar- és kereskedelemügyi Minister ur 52211—1885. sz. körrendelete értelmében az I. fokú iparhatóság mellé az 1910. évi iparhatósági megbizottak választásának határidejéül az 1910. évi január hó 30 ik napjának délelőtti 9 óráját tűzöm ki s a választás fogantatosításának helyéül a tizoló laktanya nagytermét jelölöm meg. Ezen körülményről az érdekeltek t. oly figyelmezte-

téssel értesitem, hogy amennyiben Nagyvárad város egyszersmind főszolgabírói székhely, összesen 40 iparhatósági megbízott választandó, még pedig 20 Nagyvárad város 1. fokú iparhatósága, 20 pedig Biharmegye központi főszolgabírói hivatala mint 1. fokú iparhatóság mellé. Tájékoztató közlöm, hogy választói joggal bírnak mindazok, kik Nagyvárad város területén valamely ipart önállóan és jogosítottan üznek, választhatók pedig ezek közül azok, kik az 1909. évben legalább 16 korona kereseti adót fizettek. Nagyvárad, 1910. január 6. Gerő Árpád, r. főkapitány.

*** A magánborfogyasztás megváltása** Nagyvárad város tanácsa részéről a magánborfogyasztás megváltása végett az egyezségi ajánlatok megtételére határidőül 1910 január 27., 28. és 29. napjai tűzettek ki. Felhívtnak tehát mindazon szőlőbirtokosok, termelők, továbbá magánfogyasztók, kik a bor italadót az 1910. évre általánosan összegben önjuttatják megváltani, hogy a fent kitett határidőben a Városháza bizottsági termében mindenkor d. e. 9 órától 12 óráig a kiküldött bizottság előtt személyesen is inkább jelentkezzenek s a megajánlott összeget készpénzben lefizessék, mivel ezen határidőn túl jelentkezések elfogadhatatlanok. Az általánosítás tárgyában felveendő egyezségi jegyzőkönyvben foglalt feltételek a magán teleket azonnal kötelezik, a városra nézve azonban csakis az esetben lesznek kötelezők, ha azokat a nagyvárad m. kir. pénzügyigazgatóság jóvá fogja hagyni. Nagyvárad, 1910 január 19. Lukács Ö. ö. adó és pénzügyi tanácsos.

*** A) Ösmered Stern-t? B) Hogyne a Bémer-téren a villamos megállónál van a villamosfelszerelési üzlete.**

*** Hódítani fog,** ha báli szükségletét cipő és lehéremű cikkekben **REICHARD ARUHÁZA** cégről szerzi be, hol legdivatósabb kalapok és divatcikkek kaphatók.

x A Lloyd kávéház modernül berendezett helyiségében január hó 20., 21., 22. és 23. án a következő érdekes mozgólénykép ujdonságok lesznek bemutatva: 1. Montblanc vasút. 2. Aduva vaskapu. 3. Sziget Napoly mellett. 4. A vizsga. 5. Fővárosi spa. 6. Bianca Capello. 7. Pali mindent akar tudni. 8. Örült kalandja *Belépti díj nincs.* — Kezdeté este 9 órakor. Kétféle színházról és jó zenéről gondoskodva van. — A n. é. közönség szíves pártfogását kéri mely tisztelettel *Hartstein Árpád* kávéház tulajdonos.

SZÍNHÁZ.

Heti műsor.

Szombat: A botrány.
Vasárnap: délután Sári bíró. Este: Dollár királync.

Tatárjárás Nehéz feladattal próbálkozott meg tegnap *Csorna* Terus, mikor a Tatárjárásban eljátszotta Mogyoróssy önkéntes szerepét; olyan elődei voltak ebben a szerepben, akikkel nála különb tehetség is nehezen versenyezhet. Hanem azt még sem hiútk, hogy első, meglehetősen lépése után a második, a Tatárjárásbeli próbálkozás ilyen gyengén fog kiütni. Gyenge, kisterjedelmű hangja, párosulva kriminálisan rossz szövegkijetéssel, az énekszámokat egyszerűen önkretette. Játékában tul-tengett az erőltettség, a modorosság. Csak néha felbukkanó temp. ramentumossága jelezte, hogy kisebb szerepekben megállaná helyét, de ilyen nagy szerep, ahol hódítani kell a színpadról, nem neki való s kár a kedves, népszerű operettet ilyen kinos kísérletekkel lejáratni.

A botrány bemutatója. Ma este izgalmas és megrázó hatású premiert ígér a színházi előadás *Henry Bataille* szenzációs drámája: *A botrány* kerül bemutatásra. A Szigligeti-színház legjobb színészei vették kezükbe a darab szerepeit, tehát a mai premier előreláthatólag nyert ügy. Tóth Elek, H. Körösi Juci, Bíró Magda, Gózon Gyula, Petre Klára, Hunyadi, Sik, Papai, Fenyő játszzák a főszerepeket. Az elővétel teljesen zsufolt házat ígér.

A bérlők figyelmébe. A színház igazgató ezúton is felhívja a bérlőket, hogy a bérlés második részletének díját az igazgató irodájában menél előbb megfizetni sziveskedjenek.

Dollárkirálynő — kettős szereposztással. Fall Leó gyógyörse, am. rikásias, látványos operettje, a Dollárkirálynő vasárnap és kedden újra színpadra jut Kétféle szereposztásban megy a darab a két repriz estén. Mind az öt szubrett közreműködik, tehát pikáns primadonnaverseny ígérkezik a hosszú heverő utána feújított, tarka nagy operett estén. Uj díszletek és új kosztümök szaporítják az előadás apró szenzációját.

EGYESÜLETEK.

Az Országos Pázmány Egyesület január 27-én délután 6 órakor tartja Budapesten a Szent István-Társulat dísztermében XII. rendes közgyűlését. Napirend: 1. Elnöki megnyitó, mondja dr. *Prokászka* Ottokár püspök. 2. Főtitkári jelentés, 3. A véltiroda jelentése. 4. Számvizsgáló bizottság jelentése. 5. Az 1911. költségvetés tárgyalása. 6. A tisztviselők, hatvan választmányi és három számvizsgáló bizottsági tag választása. 7. Indítványok. A közgyűlés napján este 8 órakor lesz a Budapesti Katolikus Kör helyiségében (Molnár utca 11.) az évenként szokásos Pázmány-lakoma. A teríték ára bor nélkül 3 korona. A tagok legkésőbb január hó 25 ig tudatni sziveskedjenek dr. Mihályfi Ákos al-elnökkel, hogy részt vesznek-e.

TÁVIRATOK.

Az angol választások.

London, január 21. Az éjjel 1 óráig ismeretes eredmények szerint megválasztottak 163 konzervatív unionistát, 137 liberálist, 29 munkáspártit, 53 nacionálistát. Az unionisták 72, a liberálisok 9, a munkáspártiak egy mandátumot nyertek. A konzervatívok ezzel már elérték eddigi létszámukat — pedig még 300 kerület van hátra. Hol marad a liberális hencsés?

Lipót király hagyatéka.

Belgium, jan. 21. Lipót király hagyatékát tegnap osztották szét a három hercegnő között. A hagyatékából Lujza hercegnő 7 millió frankot kapott.

Kémkedéssel vádolt ezredes.

Bécs, január 21. Szenzációs feltűnést keltett Bécsben Macsenkó orosz ezredes elutazása Pétervárra. Az ezredes az udvari bálon i. norálta a királyt, ami által nagy feltűnést keltett. Ma pedig a megejtett nyomozás során megállapították, hogy az orosz ezredes kémkedett

s e miatt valósággal menekülnie kellett az osztrák fővárosból.

Rabló cigányok

Beregszász, január 21. Tegnap éjjel négy kóbor cigány betört a jegyzőlakba és onnan minden értékes holmit elvitt. A belőrők behatoltak a jegyző hálószobájába is és a jegyző vadászfegyverét felfogva követelték a jegyzőtől a községgépzőtáranak kulcsait. A cigányok a kulcsot megkapták és a községi pénztárt kifosztották. Ezen kívül még négy helyen raboltak a cigányok Beregszászon. A rabló cigányokat ma Szatmárvármegyében elfogták.

MULATSÁG.

A legényegylet hangversenye. Az idei tarsang igen rövid. A ig kezdődött, már is vége felé közeledik. Mről is vegyük észre, hogy az öröm napjaiban vagyunk? A karácsony lélekemelő ünnepét elfeledték az emberek s újra a létfentartás gondja köt le mindenkit. Hogy is jusson az emberek eszébe farsangolni? Tényleg kevés az idő a téli mulatság. E kevés között azonban föltétlenül jogosult egy egy olyan mulatág, mely a polgári társadalomra oly áldásos hatást gyakorló szociális intézményt van hivatva támogatni, mint a *legényegylet*. Azt a nemes célt, melyet a legényegylet szolgál, mutatja az a mód is, mellyel az egylet mulatágát rendez. Művelni tagjait egy olyan műsor betanítása által, amelyet a legényegylet hangverseny meghívója tartalmaz. *A Csarnok terméi január 30 án* a nagyvárad polgári társadalomnak oly részét fogják befogadni, mely érdemesnek akar bizonyulni a megbecsülésre és minden irányu támogatásra. A hangverseny kezdete pontosan *este 8 és fél órakor* majd utána műtánc fogja a táncestélyt bevezetni.

Mulatság Dereoskén. A Dereoskei katolikus kör 1910. évi január hó 23. napján, a városház nagy termében saját pénztára javára, tombolával, konfetti és szerpentindobálással egybekötött szorosán zártkörű táncmulatságot rendez. Beléptidij személyenként egy korona. Kezdeté este 7 órakor.

Igazságszolgáltatás.

Meghurcolt rajztanár.

Szinte vakmerő módon pocskázik az igazságszolgáltatás fórumaival egy Sebesi Ferenc nevű aradi asztalos. Ez az asztalos pár évvel ezelőt intelligenciájának primitív volta folytán Aradon olyan régalmakat terjesztett *Visontay* Kálmán odaváló kiváló rajztanár és országosan ismer. festőművész felől, hogy a tanár orvoslás végít az igazságszolgáltatáshoz fordult. A törvényték 600 koronára, a tábla 14 napi fogházra ítélte a vakmerő aszta ost.

A Curia azonban megváltoztatta az ítéletet és kimondotta, hogy *Visontay* rajztanár közhivatalnok és így az ügyben bíraskodni csak az esküdtszék van hivatva.

Igy került tegnap tárgyalás alá a nagyvárad esküdtszékénél az ügy. Sebesi ugy látzik éri cselekményének súlyos voltát, azért már előzőleg három tárgyaláson nem jelent meg s e miatt elővezetése is el lett rendelve.

Tegnap végre megérkezett az asztalos és megkezdtek a tárgyalást. Ekkor azonban Sebesi

a bizonyítás elrendelését kérte és erre több tanút jelentett be. A kérelmet teljesítette az esküdtbíró, s így az ügy ismét halasztást szenved. Ha így fog haladni ez a csigalépésű pör, úgy nincs kizárva, hogy a bíróságtól érzékenyen sértett tanár egy évtized alatt nyer elégtételt, addig pedig a rágalmazó büntetlenül élheti napjait.

Megnyilkolta a védőjét.

Már nyolc nap óta tárgyalja a krakói esküdtbíró Borovszka Janina asszonynak bűnpörét. Borovszka Janina azzal van védolva, hogy a múlt év június havában agyonlőtte Leviczki Vladimir dr. ügyvédet, aki egy szenzációs pörben a védője volt.

Egy újságíró ugyanis azzal vádolta meg Borovszka Janina asszonyt, aki Krakóban orvostanhallgató volt, hogy az orosz titkos rendőrségnek Galiciába kirendelt kémje.

Borovszka asszony sajtópört indított az újság ellen s Leviczki Vladimir dr-t választotta védőjéül. A pör a vádlott szerkesztő elítélésével végződött. Borovszka asszony és a védője között a pör során benső szerelmi viszony fejlődött ki, amely akkor ért véget, amikor az asszony férjével kibékült és hazament Lembergbe.

Pár hónappal ezután Borovszka Janina asszony szigorlatot tenni visszatért Krakóba. Ez alkalommal újra közeledett Leviczkihez, de az nem akart többé róla tudni. Levélre nem felelt s a lakásán nem akarta fogadni. Borovszka megtudta, hogy Leviczki dr. Tieszkievics Irén grófné asszony voltgénye és ez fölkelte benne a bosszualó féltékenységet.

A vádirat szerint ez indította arra, hogy Leviczkit megölje. De volt rá más oka is. Több szerelmes levele volt az ügyvédnél s azokat szerette volna visszazerezni. Az ügyvéd azonban ezeket a leveleket nem volt hajlandó neki kiadni. Borovszka asszony kérésére az ügyvéd június 5-én mégis csak fogadta lakásán Borovszka asszonyt, s ekkor történt a tragédia, melynek rejtelmisségében a tárgyalás bevilágít.

Borovszka asszony hajnali négy órákor jelentette telefonon a rendőrségnek, hogy Leviczki dr. öngyilkos lett. A rendőrök megjelentek az ügyvéd lakásán s ott halva találták az ügyvédet. Egy pisztolygolyó ölte meg, mely a halántékon keresztül az agyába ment.

A nyomozás során konstatálták, hogy Borovszka asszony nem mondott igazat, amikor ráfogta az ügyvédre, hogy öngyilkos lett.

Borovszka, aki teljesen meg van törve s oly gyenge, hogy alig tud fennállani, állandóan tagad.

Tegnapelőtt éjjel tízfélfél órákor annyira

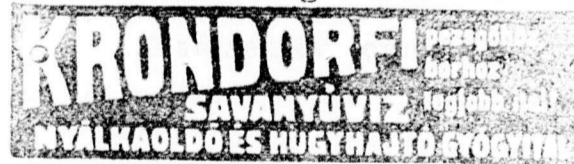
rosszul lett, hogy kivánságára papot hívtak hozzá, aki éjjelig maradt nála. A vádlott asszony meggyóni neki s ezután kissé megkönnyebbülve érezte magát. Másnap reggel kivánságára ellátták a *halálközeli szentségével*. Mielőtt reggel a tárgyalóterembe viték, orvosa kofein befecskendést adott neki. Az uton az orvos kísérte, mellette egy betegápoló asszony, utána pedig egy börtönfelügyelő haladt és kisebb távolságban szuronyos börtönőr kísérte. Mihelyt Borovszkát a tárgyalóterembe behozták, a karzaton és a földszinten lévő asszonyok megint rásőgezték messzelátójukat, a mire Borovszka megsértődve elfordult és eltakarta az arcát.

A tárgyalás folyik.

Főszolgabíró rágalmazója. A csabai Munkás Újság volt szerkesztője Bihari (Berger) Sándor rágalmazási perét tárgyalta tegnap a nagyváradai törvényszék, mint esküdtbírósg Bihari (Berger) Sándor a nevezett újságban élesen támadta meg a csabai főszolgabíró s róla becsületbe vágó dolgokat szellőztetett, melyeknek azonban semminemű alapjuk nem volt. A főszolgabíró sajtó újján elkövetett rágalmazás címen sajtópört indított a munkás újság ellen. Berger beismerte, hogy ő volt az inkriminált cikk írója s azzal védekezett, hogy kiadója parancsára írta azt, noha nem értett egyet a cikkben foglaltakkal. Legmesszebb menő elégtételt hajlandó nyújtani a sértett főszolgabírónak sőt már itt a bíróság előtt is ünnepélyesen bocsánatot kér tőle. Beszédében mindent kiadójára tolvá igyekezett menekülni a jól megérdemelt büntetés elől, azonban az esküdtek ennek dacára is bűnösnek mondták a munkás vezér újságíró, a törvényszék pedig Korn Lajos elnöklése mellett egy havi elzárásra és 200 korona mellék büntetésre ítélte Berger Sándort, mely összeg a «Munkás Újság» kauciójából vonatik le.

NYILTTÉR.

Kérdezzük meg a háziorvost!

tüdő, légző-szervek, gyomor, köhögés, rekedtségnek orvosilag ajánlva.

Hirdetések

felvételnek a kiadóhivatalban,

KÖZGAZDASÁG

Budapesti tőzsdetudósítások.

A gabonátőzsde határidői

Budapest, január 21

— Délután 4 órákor. —

Buza május 1909. 50 kilogrammonként	14.35
Buza októberre	13.91
Buza ápr	11.80
Rozs okt.	10.29
Zab májusra	—
Zab októberre	7.78
Tengeri máj. 1909	7.86
Tengeri júl.	8.05
Tengeri májusra 1910.	7.24

Értékdözsde.

— Délután 4 órákor. —

Osztrák hitelbank részvény	634.—
Osztrák magyar államvasúti részvény	733.75
Leszámlító bank	482.—
Rimamurányi	572.—
Osztrák-m. államvasúti részv.	697.50
Fővárosi vasút	532.—
Városi villamos vasút	368.—

Hivatalos árfolyamok

A budapesti áru- és értékdözsde 1909. jan. 21

Magyar arany járadék 4 száz.	111.50
Magyar korona járadék 4 száz.	93.25
Magyar korona járadék	92.75
Magyar földterherment. kötvény 4. sz.	94.00
Horvát-szlavon földterherment. kötvény	95.50
Osztrák járadék papírban	186.—
Osztrák járadék ezüstben	145.—
Osztrák járadék aranyban	97.25
Osztrák korona járadék	99.—
1860. osztr. államsorsjegyek	118.50
Osztrák magyar bank részvény	197.50
Magyar hitelbank-részvény	150.25
Osztrák hitelbank-részvény	730.—
Magyar hitel részvény	748.—
Licenc vista	631.50
Paris vista	688.50
20 frankos (Naptelek)	19.02
Neuf brédami márka	117.36
20 márkás arany	23.51
Magyar nyolcmenny sorsjegy kölesön	93.95
Tízszáz. és szegedi sorsjegy kölesön	90.40

A »Nagyváradai Hitelbank tak. és segélyszövetkezet« V-ik évtársulatának kifizetési megkezdőtek.

Gümőkór (tüdő)

köhögés, számarköhögés, influenza és a légzőszervek bajainál az orvosi kar kiváló eredménnyel alkalmazza a

SIROLIN „Roche“-t.

SIROLIN „Roche“-t kellemes íze és kiváló hatása folytán szívesen veszik. Az összes gyógyszerárakban eredeti SIROLIN „Roche“ csomagolást kérjünk és határozottan utasítsunk vissza minden pótkészítményt.

Sirolin irodalmat M. 15. kivanatra ingyen és bérmentve küld F. Hoffmann-La Roche & Co. — Wien III, Neulinggasse 11.

Meghívó.

A Magyar Zsirművek Részvénytársaság Nagyváradon

folyó évi január 30-án d. e. 11 órakor gyártelepe üzleti helyiségében tartandó

I. évi rendes közgyűlésére

a t. részvényeseket ezennel meghívja.

A közgyűlés tárgyai:

1. Igazgatóságnak és felügyelő bizottságnak jelentése az 1909. évi zárószámadások tárgyában.
2. A tiszta jövedelem felosztása iránti határozat.
3. Az igazgatóságnak és felügyelő-bizottságnak megadandó felmentvény.
4. Az alapszabályok 22. §-a értelmében a felügyelő-bizottság tagjainak 3 évre való választása.
5. Esetleges indítványok.

Az igazgatóság.

A közgyűlésen részt venni szándékozó részvényesek kéretnek, hogy részvényeiket a közgyűlést megelőző nap déli 12 órájáig a Biharmegyei Kereskedelmi Ipar- és terményhitelbanknál, térítvény ellenében letenni sziveskedjenek.

A Magyar Zsirművek részvénytársaság Nagyvárad

1. évi zárószámadása az 1909. évről.

TARTAZIK (VAGYON)

Mérleg-számla.

(TEHER) KÖVETEL

4	Pénztári készlet	5766 09	1	Részvénytőke, 1000 drb részvény á K 200	200000 —
7	Előre fizetett költségek	360 —	13	Folyó számlák szerinti tartozások . .	44908 15
11	Adósok tartozása K 1400 leirása után	78917 76	47	Elfogadványaink	87786 25
13	Folyó számlák szerinti követelések .	10971 96	55	Értécsökkenési tartalék alap . . .	1787 10
14	Áru-készlet	45970 69	15	Az 1909. első üzemév tiszta jövedelme	334481 50
49	Kamat előre rendezve	531 —			6048 58
52	Intézkedések készlete	2575 46			
53	Gép- eszköz és felszerelések . . .				
	1787-10 értécsökkenés tartalékba helyezve	91787 10			
53	Tüzelő anyag készlet	756 —			
55	Csomagolási anyag és cikkek készl.	7798 74			
103	Előre fizetett tűz és szavatossági bizt. díj	485 —			
104	Óvadék szerződéses szállításra . . .	490 —			
105	Alapítási költség K 389-10 leirása után	3507 —			
106	Telek, zsir, szappan, tészta, gyártelepek	90613 28			
		340530 08			
					340530 08

TARTOZIK

Nyereség és Veszteség-számla.

KÖVETEL

7	Üzleti költségek	2808 57	14	Eladott árukön eredményezett nyereség	69398 72
49	Kifizetett kamatok	7256 81			
50	Tiszti- és személyzet fizetések . . .	22740 54			
51	Adó	406 16			
53	Tüzelő anyag	5603 16			
53	Gép- és eszközökről leírás	1787 10			
54	Ki fizet. szerz. jutalék	6067 18			
54	Fuvar díj mentesítés elszállit. árukért	10058 56			
55	Csomagolási anyag	3971 14			
103	Biztosítási díjak	861 82			
105	Leírás alapítási költségről	389 10			
106	Leírás mint kétes követ. adósok szlról	1400 —			
		63350 14			
	Egyenleg mint az 1909. első üzemév tiszta jövedelme	6048 58			
		69398 72			69398 72

Nagyvárad, 1909. december 31.

AZ IGAZGATÓSÁG:

Reisman Mór.

Reisman Jakab.

Zúcker József.

A könyvelésért:
Kálmán Miksa.
főkönyvelő.

A FELÜGYELŐ-BIZOTTSÁG:

Dr. Istvánfi István.

Rácz Jakab.

Róna Armin.

Hogy mily szenzációs, olcsó árak
vannak ezidén

Leitner Márton

országos hírű

női divatházában,
Nagyvárad, Zöldfa-u. 5.

(Saját ház)

meggyőződhetik, ha elfárad
oda s azt megtekinti.

Árak, minőségek és választék

versenyen kívül

Szigoruan szabott árak

Kreton eddig 30 kr,	karácsonyi ára 19 kr.
Mesó delain eddig 35 kr,	„ ára 21 kr.
Francia delain eddig 80 kr,	„ ára 50 kr.
Ruha vászon eddig 65 kr,	„ ára 37 kr.
Moire-selyem eddig 170 kr,	„ ára 85 kr.
Mosó barchet eddig 30 kr,	„ ára 19 kr.
Flanel parkett eddig 40 kr,	„ ára 27 kr.

Minden egyszín divat ruhakelme

120 cm. széles eddig 90 kr,	karácsonyi ára 35 kr.
Kamgarn eddig 120 kr,	„ ára 75 kr.
Ferde csiku szövet eddig 180 kr,	„ ára 95 kr.

Angol divat-kelmék ugy
téli, mint tavaszi elsőrangú
minőségek 80, 90 kr és 1 forint.

Selyem, szövet és barchet-maradékok oly
feltűnő olcsón, mint eddig még soha!
Nagyváradon ily szenzáció, olcsó

alkalmi

vásár

még nem
: volt. :

Szövet és selyem maradékok
feltűnő olcsó árban. Karácsonyi
ajándékokra alkalmas cikkek
potom áron. Fej és zsebken-
dők, sálak, boák és férfi fehér-
neműekben, vászon és asztal-
neműekben.

Szőnyegek

ágyterítők, függönyök és ösz-
szos szoba berendezési cikkek
nagy választékban és legolcsóbban.

Kecskeméthy István

Nemzeti szállodája, étterme és ká-
véháza, Kert utca, ipartestületi ház.

Van szerencsém, úgy a helybeli, mint a
vidéki közönség b. tudomására hozni, hogy
a Nemzeti szálloda összes vendégszobáit,
sörözősarnokát, éttermét és kávéházát ujonnan
átalakítottam azokat a mai kor igényei sze-
rint berendeztem, a szobaárakat pedig le-
szállítottam. Egyben kiemelem, hogy nyá-
ron át szép kerthelyiség áll a közönség ren-
delkezésére.

Jó magyaros konyhám, frissen csapolt
kőbányai sör és sajáttermésű boraimat
mérsékelt árakon biztosítom vendégeim ré-
szére.

Naponta friss és izletes vilásreggeli
ebéd és vacsora. Abonensek elfogadtatnak,
mérsékelt árak mellett.

Ugy a szállodát, mint a sörözősarnokot
és éttermet személyesen vezetem s vendé-
geim pontos és előzékeny kiszolgálásáról
mindenkor gondoskodom.

Szíves pártfogást kér tisztelettel

Kecskeméthy István,
vendéglős.

Halló! Kérem a 882. számot! t. i.

Frenkel Ignác

asztalos

Kert-utca 16. szám alatti butorraktárát, hol
minden szoba- és konyha-butort raktáron van.
Vesz és elad kevésbé használt butorokat. Bu-
tor tisztítást és szakzerű javításokat a legol-
csóbban végez. Butorszükségletünk beszerzése
előtt saját érdekünkben ne mulasszuk el a
fenti céget felkeresni.

Tisztelettel tudatjuk, hogy az
élesdi erdőseinkben

termelt tűzifa szállítását és eladását

megkeztük

s ajánljuk vagononként

és méterenként

I-ső osztályu

bükkhasáb tűzifánkat

és vágott fát házhoz is szállítva.

Nagyobb vételnél megfelelő árengedmény!

Rendeléseket kérjük Központi
irodánkhoz (Uri-utca 3 sz.)
és Friei és Társához Te-
lek-y-u. 16. Telefon 914.

Telefon 814.

Élesdi Erdőipar és Koepfer-rendszerű
Fatelítő r.-t Nagyváradon.

Aszódi Mihály

kávé, cukorka és déli-
gyümölcs nagykereskedő
üzletét február hó 1-én
Sas palota Oláh
hentessel szemben he-
lyezi át Kossuth-u. oldal

Aszódi

trieszti kávé, thea és an-
gol rum aruházánál a 8
féle zamatu pörkölt kávé
legjobb, legolcsóbb Kos-
suth-u. villamos motor
üzemű kávépörköldéjébe.

Aszódinál

Kossuth-utca, kakao és
csokoládé vá-ár megke-
zdött nagyban és ki-
csinyben olcsó árért. 2
kgr. kuba és gyöngykávé
bérmelve 3 ft 50 kr.

Téli idényre

theát, rumot, halkonzer-
vek nagyban gyári áron.
Zsur csemegéket nagyban
és kicsinyben olcsó árban
Aszódinál Kossuth-utca.
Cukrástorták kaphatók.

Uj üzlet!

Uj üzlet!

Villamos és légszesz felszerelési vállalat

Benedek Ferencz

Sas passage.

Telefon 946

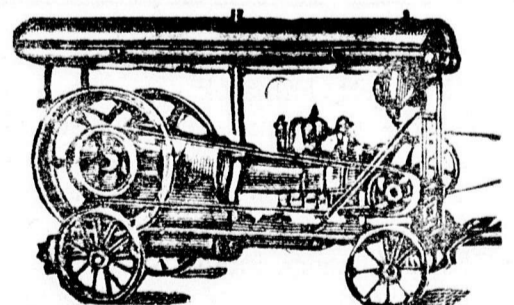
Raktáron tart villamos és légszesz
fölszerelési alkatrészeket. **Olcsó fény**
társulat kizárólagos képviselője. Elvál-
lalunk karban tartásokat légszesz vil-
lany házi csengőket és telefonokat.
Költségvetéssel díjmentesen szolgálunk.
Telefon hívásokra személyesen
megjelenünk.

Kiváló tisztelettel

Benedek Ferencz

Gazdák!

Ha elsőrangú gépet akarnak venni, kér-
jenek árjegyzéket európszerte hírneves
magánjáró és vontató benzinkom-
bilok, magánjáró és vontatható gőz-
lokomobilokról Teljes cséplőkészlet!

Benzinmotoros kötőró, faaprítópékek vontatásra és
magánjáró szerkezettel. Stabil benzinmotorok!!

Szivógáztelepek

Kellner és Schanzer
Budapest, V. ker., Aulich-utca 2. sz.
Sürgőnyeim: • Világosság • Budapest.

Fiatál özvegy urinő

gazdasszonyi állást

keres magános uri emberrel, vagy ple-
bánián

Cím a kiadóban.